

Pelargonijin plavac

Cacyreus marshalli Butler, 1898.
(Žeravčev bakrenac)

Pelargonijin plavac (*Cacyreus marshalli*) je tropski leptir iz porodice dnevnih leptira plavaca (Lycaenidae). Potječe iz juga i jugoistoka Afrike (Mozambik). Prenesen je 1988. s pelargonijama na Baleare u Španjolskoj te se u međuvremenu udomaćio u više zemalja južne Europe. U Hrvatskoj je najprije opažen 2008. na Lošinju, zatim 2011. na riječkom području, na Krku u rujnu 2013. i srpnju 2014. Nazvan je po biljci hraniteljici njegovih gusjenica: pelargoniji (*Pelargonium*), poznatoj i raširenoj ukrasnoj cvjetnici (geranija, dirani).

Mušjaci imaju raspon krila od 15 do 23 mm, ženke 18 do 27 mm. Gornja strana krila je tamnosmeđa, donja strana smeđe-siva s jednom plavom mrljom na rubu i malim kratkim repićem.

Gusjenice su žute ili zelene do otprilike 13 mm dužine, na leđima s jednom ili dvije roza linije, imaju svjetlu gustu dlaku.

Prvi put su gusjenice primjećene 1978. u Engleskoj na pelargonijama uvezenim iz Južne Afrike.

Zatim 1988. na samoniklim biljkama na Majorki odakle su se rapidno proširile. Na španjolskom kopnu videne su 1992. kod Valencije te 1995. u okolici Alicante, zatim vrlo često u Andaluziji i Kataloniji i južnoj Francuskoj te dalje u Italiji i preko Jadrana. Ima dojava iz sjevernijih zemalja, ali zbog hladnijih zima tamo se leptir nije proširio. Leptiri se susreću do 2000 m nadmorske visine, žive u Španjolskoj i južnoj Francuskoj uglavnom u gradovima i turističkim mjestima s puno ukrasnih pelargonija u vrtovima i na balkonima.

Leptiri lete ovisno o području različito u 5 do 6 generacija godišnje. U južnoj Francuskoj lete od ožujka do studenog, u Španjolskoj čak neprekidno. U srednjoj Europi gusjenice još nisu videne.

Gusjenice se hrane na pelargonijama (*Pelargonium zonale*, *P. peltatum*, *P. Grandiflora* i *Geranium pyrenaicum*).

Nakon parenja ženke polažu bijela ili svjetlo zelena ja-

jašca (0,5 do 0,6 mm) na pupove ili donju stranu listova biljke hraniteljice. Gusjenice najprije grickaju samo donju stranu listova, prolaze 4 stadija po oko 8 dana. Oko 9 mm zelena do smeđa dugačka kukuljica nalazi se ispod listova ili na zemlji, koji put s ljubičastim crtama. Životni ciklus traje ovisno o prosječnoj temperaturi oko mjesec dana kod 30°C, do 2 mjeseca kod 20°C.

U svojoj domovini gusjenice prave malu štetu, jer imaju dovoljno prirodnih neprijatelja, dok u Europi neprijatelji nedostaju i gusjenice su postale štetnici u rasadnicima koji uzgajaju biljke hraniteljice. Pored sprečavanja s *Bacillus thuringiensis var. kurstaki*, insekticidi su još jedina mogućnost. Svrstavamo ih u invazivne alohtone vrste.

Snimke su s krčkog gradskog područja od 13. 9. 2013. i 27. 7. 2014.

